

_____, _____. r.
miejscowość, data

imię i nazwisko pielęgniarki/położnej

nazwa szpitala lub innej jednostki

imię i nazwisko osoby zlecającej lub przełożonego

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej w zw. z art. 53 ust. 1 Konstytucji RP odmawiam wykonania*:

_____,
(* tu krótko podać, jakiego zlecenia lekarskiego lub innej czynności stanowiącej świadczenie zdrowotne odmawiasz wykonać)
jako niezgodnego z moim sumieniem. **Informuję, że nie zaistniał stan nagłego zagrożenia zdrowotnego.**

Uzasadnienie

podpis pielęgniarki/położnej

Potwierdzam odbiór,
data: _____ r.

.....
podpis przełożonego lub osoby zlecającej

_____, _____. r.
miejscowość, data

imię i nazwisko pielęgniarki/położnej

nazwa szpitala lub innej jednostki

imię i nazwisko osoby zlecającej lub przełożonego

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej w zw. z art. 53 ust. 1 Konstytucji RP odmawiam wykonania*:

_____,
(* tu krótko podać, jakiego zlecenia lekarskiego lub innej czynności stanowiącej świadczenie zdrowotne odmawiasz wykonać)
jako niezgodnego z moim sumieniem. **Informuję, że nie zaistniał stan nagłego zagrożenia zdrowotnego.**

Uzasadnienie

podpis pielęgniarki/położnej

Potwierdzam odbiór,
data: _____ r.

.....
podpis przełożonego lub osoby zlecającej

EGZEMPLARZ DLA CIEBIE

Jak korzystać z klauzuli sumienia?

1. Pielęgniarki i położne mogą zgodnie z prawem odmówić wykonania zlecenia lekarskiego oraz wykonania innego świadczenia zdrowotnego, które są niezgodne z ich sumieniem.
2. Podstawą do tego jest art. 53 ust. 1 Konstytucji RP. Przepisy art. 12 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej oraz art. 18 Kodeksu etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej, określają sposób korzystania z tego konstytucyjnego prawa.
3. Aby skorzystać z klauzuli sumienia w konkretnej sytuacji powinnaś:
 - 3.1. podać na piśmie przełożonemu lub osobie zlecającej przyczynę odmowy wykonania zlecenia lub świadczenia:
 - a) tą przyczyną będzie sprzeciw Twojego sumienia,
 - b) nie masz obowiązku ani potrzeby podawać dokładnego uzasadnienia (np. religijnego lub prawnego), ale warto, żebyś wskazała choćby ogólnie, czym motywujesz odmowę (np. że Twoja religia lub Twój światopogląd nie pozwalają Ci uczestniczyć w aborcji),
 - c) wystarczy, że w uzasadnieniu opiszesz krótko sytuację i działania, w których odmawiasz udziału;
 - 3.2. uprzedzić pacjentkę o odmowie wykonania oczekiwanych przez nią czynności – nie musisz tego robić, gdy korzystasz z klauzuli sumienia jeszcze zanim zetkniesz się z pacjentką (np. otrzymasz zlecenie udania się do niej, a jeszcze nie miałaś z nią kontaktu),
 - 3.3. uzasadnić i odnotować fakt odstąpienia od realizacji świadczeń zdrowotnych w dokumentacji medycznej pacjentki (papierowej lub elektronicznej) – nie musisz tego robić, jeśli nie znasz danych pacjentki lub nie masz dostępu do jej akt.
4. Nie masz obowiązku wskazania pacjentce „realnych możliwości uzyskania tego świadczenia u innej pielęgniarki, położnej lub w podmiocie leczniczym”.
 - 4.1. Art. 12 ust. 3 ustawy powtarza normę tożsamą z normą zawartą w art. 39 o zawodach lekarza i lekarza dentystry, która utraciła moc obowiązującą na skutek wyroku TK.
 - 4.2. Przepis ten można uznać za oczywiście niekonstytucyjny.
5. Nie możesz stosować klauzuli sumienia, gdy zwłoka w udzieleniu świadczenia mogłaby spowodować stan nagłego zagrożenia zdrowotnego pacjentki (np. w trakcie aborcji, pacjentka dostała krwotoku).
 - 5.1. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym (stosowaną tu analogicznie) jest to „stan polegający na nagłym lub przewidywanym w krótkim czasie pojawieniu się objawów pogarszania zdrowia, którego bezpośrednim następstwem może być poważne uszkodzenie funkcji organizmu lub uszkodzenie ciała lub utrata życia, wymagający podjęcia natychmiastowych medycznych czynności ratunkowych i leczenia”.
- 5.2. Stan ten niewątpliwie obejmuje sytuację niebezpieczeństwa utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia pacjentki.
- 5.3. Wskazówką powinno być to, że Trybunał Konstytucyjny w 2015 r. uznał za niekonstytucyjny nieprecyzyjny przepis, według którego lekarze nie mogli stosować klauzuli sumienia „w innych przypadkach niecierpiących zwłoki”.
6. Gdy otrzymałaś zlecenie od lekarza i masz wątpliwości, czy nie zaistniała sytuacja, w której sumienie nie pozwala Ci brać udziału (np. nie wiesz, czy podanie środków poronnych ma na celu aborcję, czy jest uzasadnione stwierdzonym poronieniem zatrzymanym):
 - 6.1. masz prawo (w zakresie niezbędnym do udzielanych przez Ciebie świadczeń zdrowotnych):
 - a) wglądu do dokumentacji medycznej pacjentki oraz
 - b) do uzyskania od lekarza pełnej informacji o jej stanie zdrowia, rozpoznaniu, proponowanych działaniach i dających się przewidzieć następstwach podejmowanych działań (art. 13 ustawy),
 - 6.2. masz prawo nie wykonać zlecenia lekarza, które nie będzie zapisane w dokumentacji medycznej, chyba że zlecenie nastąpiło w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego (art. 15 ust. 1 i 2 ustawy),
 - 6.3. masz prawo domagać się od lekarza, który wydał zlecenie, by uzasadnił potrzebę jego wykonania (art. 15 ust. 3 ustawy).
7. Wszelkie czynności przy korzystaniu z klauzuli sumienia (złożenie oświadczenia przełożonemu lub zlecającemu lekarzowi, adnotacja w dokumentacji medycznej, wcześniejsze zwrócenie się do lekarza o zapisanie zlecenia w dokumentacji medycznej lub zażądanie od lekarza uzasadnienia potrzeby wykonania tego zlecenia) powinnaś wykonać tak, żebyś miała na to dowody, np. zachować potwierdzenie złożenia pisma, poprosić kogoś o obecność przy tym (np. inną pielęgniarkę/położną).
8. Korzystanie z klauzuli sumienia to Twoje prawo. Szpital lub Twój przełożeni:
 - 8.1. nie mogą uniemożliwiać lub utrudniać korzystania z klauzuli sumienia,
 - 8.2. po skorzystaniu lub po zapowiedzi korzystania z klauzuli sumienia nie mogą traktować Ciebie mniej korzystnie niż inne położne – nie mogą przesunąć Ciebie z tego powodu do innych zadań, rozwiązać z Tobą umowy o pracę, udzielić Ci nagany, odmówić Ci z tego powodu awansu lub premii.
9. W razie potrzeby możesz dochodzić swoich praw przed sądem (np. odwoływać się do sądu pracy).
10. Musisz być jednak świadoma tego, że zakres stosowania klauzuli sumienia jest przedmiotem kontrowersji ideologicznych i prawnych.